

Klimat- och näringslivsdepartementet

Datum

2026-06-25

Diarienummer

Å 2026-724

Remissvar – Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Tillväxtverket är beredskapsmyndighet med ansvar för industri och handel och arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Författningsförslag – nytt producentansvar för humanläkemedel och kosmetika

Utformning av producentansvaret

Tillväxtverket noterar kravet på att införa ett utökat producentansvar för humanläkemedel och kosmetika avseende kvartär rening i det reviderade avloppsvattendirektivet. Myndigheten ställer sig generellt positiva till producentansvar men bedömer att utformningen av det aktuella förslaget är onödigt komplext och administrativt betungande. Tillväxtverket upplever att förslaget behöver bearbetas för att minska den administrativa bördan och säkerställa att det blir rimliga villkor för alla berörda aktörer, inte minst små- och medelstora företag.

Tillväxtverket anser att det inte är motiverat att inrätta ett system i flera led för att administrera producentansvaret, där producenter först ska bilda en avloppsproducentansvarsorganisation för att därefter betala avgifter till Naturvårdsverket, som i sin tur förmedlar medlen vidare till va-huvudmän. Eftersom avloppsreningsverken ägs av kommuner framstår en betydligt enklare lösning som möjlig, där producenter i stället betalar en avgift direkt till den kommun som äger det aktuella reningsverket, i syfte att kompensera för kostnaderna för kvartär rening. För att uppfylla de formella kraven i avloppsvattendirektivet ska berörda kommuner kunna utses till avloppsproducentansvarsorganisationer.

Ett sådant tillvägagångssätt skulle avsevärt förenkla det föreslagna systemet, minska behovet av att bilda separata avloppsproducentansvarsorganisationer och eliminera det ytterligare administrativa led som uppstår när Naturvårdsverket agerar mellanhand. Vidare skulle ett utpekande av kommunerna som avloppsproducentansvarsorganisationer väsentligt reducera den administrativa bördan i samband med godkännandeprocessen av sådana organisationer samt undanröja behovet av säkerheter, då avgifterna tillförs direkt till ägarna av avloppsreningsverken.

Tillväxtverket rekommenderar att detta alternativa tillvägagångssätt analyseras vidare som ett sätt att väsentligt minska såväl komplexiteten som den administrativa bördan i det aktuella förslaget.

Reservlösning ifall en godkänd avloppsproducentansvarsorganisation saknas

Naturvårdsverket föreslår att om det saknas en godkänd avloppsproducentansvarsorganisation ska producenter av humanläkemedel och kosmetika som omfattas av förslaget förbjudas att sälja sina produkter på den svenska marknaden. Tillväxtverket anser att denna ordning är otillräcklig. Den medför en risk för att produkter oavsiktligt utestängs från den svenska marknaden till följd av de administrativa komplikationerna i ett betalningssystem som i stor utsträckning ligger utanför producenternas kontroll. Konsekvensen kan bli brist på samhällsviktiga produkter såsom läkemedel i Sverige. Vidare riskeras det att företag som är beroende av försäljning till den svenska marknaden går i konkurs.

Mot bakgrund av de betydande konsekvenser som kan uppstå finns det ett tydligt behov av att säkerställa en fungerande reservlösning för denna situation, i syfte att undvika potentiellt omfattande samhällsekonomiska kostnader och försämrade svensk konkurrenskraft.

Tillväxtverket vill vidare framhålla att scenariot med avsaknad av en godkänd avloppsproducentansvarsorganisation i praktiken skulle kunna undvikas genom att godkänna berörda kommuner med aktuella avloppsreningsverk som sådana organisationer.

Företagskostnader i konsekvensanalysen

Naturvårdsverket anför i konsekvensanalysen att de förväntade kostnaderna för producenterna bedöms vara hanterbara i förhållande till rapporterade försäljningsintäkter för humanläkemedel och kosmetika i Sverige. Tillväxtverket välkomnar analysen men vill framhålla att den inte beaktar lönsamheten i de berörda företagen. För generikaläkemedel är vinstmarginalerna typiskt sett låga. Om, som förväntat, en betydande del av kostnaderna för kvartär rening faller på tillverkare av generikaläkemedel, är det sannolikt att påverkan på deras konkurrenskraft och ekonomiska hållbarhet blir avsevärt större än vad som anges i konsekvensanalysen.

Vidare anser Tillväxtverket att hänsyn bör tas till konsekvenserna för de små- och medelstora företag som släpper ut mer än 1 ton på den europeiska marknaden och därmed omfattas av producentansvaret, både i konsekvensanalysen och framöver i utformningen av själva förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av Tim Brooks.
Alex Turvey har varit föredragande.

Tim Brooks

Avdelningschef Näringsliv och regional utveckling

Alex Turvey